

Naročnina:	Letno	poldetno	četrtnično
ITALIJA	Litr.	10.40	5.20
INOZEMSTVO		18.20	9.10

Uredništvo in upravnštvo: Trst, Via Maiolica 10-12. Telefon 1590. Uradne ure za stranke ob pondeljkih in petkih od 10-12. Oglaši: Za vsak mm visokočine ene kolone v širokosti 63 mm: finančni oglasi 1 L, osmrtinice, zahvale, poslana, vabila 80 cent., trgovski, obrtniki oglasi 60 cent. — Plača se vnaprej. — Posamezni izvod 20 cent.

Trst, 20. septembra 1923. — Leto IV. - Štev. 182.

Mir, red in napredek

V našem listu smo že večkrat omenili dejstvo, da je buržuazija svojo demokracijo zaigrala, zatajila in zadušila. Pojasnili smo tudi zakaj se je tako zgodilo in zakaj se je moralno tako zgoditi. Demokracija je tisti politični nauk, ki uči, da mora v državi vladati volja vere. Večina v vsaki državi je pa sestavljena iz proletarijata. Dokler se proletariat ni zavedal svojih pravic in svoje moči, dokler se ni udelenčeval politike kot poseben razred marveč je le igral ulogo staže meščanskih strank, ki so se med seboj prepriale za prevorstvo v državi, deželi in občini, toliko časa se je buržuazija igrala demokratично. Tačaj pa, ko se je proletariat pripeljal zavestih svojih pravic in hotel, odnosno mislil, priti potom demokratičnih ustavov do vlade, mu je pokazala buržuazija figo, zatajila svojo demokracijo, ki ni bila nikdar nič drugače nego posebna forma kapitalistične nadvlade, in proklamirala povsod kjer je mogla, svojo diktaturo. Tako ipamo do danes odkrito protidelavsko diktaturo na Ogrskem, Bolgarskem, v Italiji in Spaniji. V Jugoslaviji in v mnogih drugih deželah je pa buržuazija postavila ves proletariat izven zakona. To se pravi: proletariat ima pač napram državi vse dolžnosti, nima pa nobenih pravic.

In kakor se buržuazija zadeval, ki se ticejo notranje politike njenih držav, poživiga posteno na vse nauke, ki so se porodili v burni dobi francoske revolucije, tako se v mednarodnih zadevah poživiga se bolj pogumno na vse obljube, ki jih je dala narodom tekom zadnje svetovne vojne, na vsa načela o samoodločbi narodov in celo na svoje podpisane pogodbe. Ali se naj spominjam kako je Amerika stopila v vojno v imenu Wilsonovih 14. točk? Ali se naj spominjam kako slavnostno so sprejeli po vojni Wilsona v Parizu in v drugih evropskih glavnih mestih? Od vseh koncev in krajev so se vozili ljudje v Pariz, da so se tam priklanjali Wilsonu in mu razlagali pravice svojih narodov. Potem so z velikim pompon ustanovili »Zvezu narodov« brez dovoljenja, katere nebi bila smela nobena država napraviti vojni korak in, kakor da ni se vsega dosti, so sklenile posamezne prizadeve države med seboj se posebne pogodbe, dogovore in kompromise. Ljudje so sklenili roke, k molitvi in globoku vdihnili. Bili so prepričani, da je nastopil dan miru, dan večnega miru, blagostanju, reda in napredka.

Tako so si ljudje mislili in so tako pričakovali. Dočakali so pa narobe. Takoj po sklenjenem miru, je organiziralo Entento vse polno razbojniških tel proti Rusiji. Revolucionarna Rusija je sicer ententine emisarje premagala, vendar je, radi tega gospodarsko hudo trpel in po njej je gospodarsko trpela vsa Evropa. Anglija bi se bila rada otresla za vedenje Turije in je zato organizirala in nahrulila Grčijo, da se je služila proti Turiji. Grčja jih je zaslužno dobila, ali to ne izpremeni dejstva, da se je ta vojna tudi vrsila brez »dovoljenja« Zvezne narodov. Med tem časom je Italija nadaljevala svoj vojno v Tripolitaniji; Anglija se je tepla proti ustašem v Indiji in Španiji je zapravljala denar in najboljšo kri svojih sinov v Maroku. »Zvezna narodova« je spala sen pravičnega.

Francija se je tudi poživigala na vse mirovne pogodbe in je zasedla Porurje. Belgija ji je sledila. Italija je zaradi umoritve njene razmejitevne komisije na Grškem, zasedla otok Krf in sedaj je postavila še svojega gubernatorja v Reku. »Zvezna narodova« pravice narodov? samoodločba narodov? Besede, ki si jih je izmisliš sam vrag, da bo z njimi nadležno poščene ljudi, kakor si je sam vrag izmisliš zakone da z njimi nadleguje paropare, tatevo in razbojnike. Evropa se bliža cedzalje bolj svojemu končnemu polomu. Zdrsnila je v prepad in je ne vstavl več ničesar. To niso besede, ki bi izrazile našo tajno željo. Ne. So besede, ki označujejo položaj kakršen je v resnici. Le mirno si ga oglejmo: Zanesili so v Porurju, v Reki, na Krfu, na Avstro-Ogrski meji, v Maroku, v Tripolitaniji, v Indiji, na Irskem in se druženje. Povsod sami veliki plameni, ki jih nacionalizem posameznih držav neguje skrbno v nadi, da bo v njimi zaneti plamen sovraštva in krvoperinja.

Nacionalizem posameznih narodov, ki je ostal po vojni nezadovoljen ker se vseh nacionalizmov ni moglo zadovoljiti. Balkanizacijo Evrope, ki se je izvršila s tem, da se je po vojni ustvarilo vse polno malih držav, ki nimajo nitu narodnostne in še manj gospodarske podlage in ki so vse prisiljeneigrati ulogo trabantov velikih kapitalističnih držav. Vse so združeno z megalomanijo male buržuazije, ki je na duhu še bolj revna ko na denarju in ki hoče vladati v imenu idej, ki so iznaučane iz prstov, ki nimajo nobene podlage nikjer, ne v zgodovini ne v sedanji zivljivosti, vse to bo spravilo v novo krvoperinja, to je Europe, ki je predelgo tava v temi in

Politični pregled

Fašistični prevrat v Španiji.

Pred dnevi je tudi Španija doživela slične stvari, kakor mi pred enim letom. Priči dosedanjem pol demokratski vlad se je izvršil vojaški prevrat na podvonom generala De Rivere, na isti način kot pri nas. Po raznih mestih so se reakcionarni oficirji in generali poslastili uprave in proglašili diktaturo. S privoljenjem kraljevem je De Rivera sestavil novo diktatorično vlado, ki je že razpustila parlament in storila še par drugih korakov. Njen program so razne fraze o narodnem preorenju, energetična zunanja in kolonialna politika, ureditve notranjih razmer, da se dvigne prestiž dežele v zunanjem svetu. Popolnoma isto, kot pri nas, v Italiji. Delavsko gibanje se bo razvijalo v sevih težkočak, kot do sedaj, gotovo se bo nova vlada v notranji politiki vrnil predvsem proti njemu, posebno pa sprico velikih moralnih uspehov, ki jih je imela zadnja generalna stavka pri stanovnikih delavcev pred tedni in ki je pokazala veliko borbeno silo španskega proletarijata. Mlada Komunistična stranka je po tem prevratu postavljena pred neve naloge. V delavskem pokretu prevladujejo sicer sindikalisti in anarhisti, a klub temu je njen upliv precejšnji. Vsi pojavi kapitalistične ofenzive nam kažejo, da ni nobena dežela izvzeta pred navalom belega terorja, da se hodo morale vse naše stranke boriti z velikimi težkočakmi, preživeti morajo svojo ilegalno periodo, v kateri se pa morajo organizirati in usposobiti za nadaljnje boje in akcije, predno pridejo do končne zmage. Naša naloga je, da se učimo izkušenju delavskega gibanja v vseh deželah, da se tudi mi čim bolj usposobimo za boje, ki nas čakajo.

Nemčija pred novimi dogodki

Po padcu Cunove vlade in z nastopom Stresemanna je marsiklo pričakoval, da se bo položaj izboljšal, da se bo spretni finančni »diktaturi« socialista Hilferdinga posrečio rešiti finančno krizo, in da bo z direktnimi pogajanji s Francijo v reparacijskem vprašanju mogoce kapitalistično Nemčijo rešiti pred polno katastrofo. A dogodki so pokazali nasprotno. Francija se je sicer pokazala nekoliko pripravljena stopiti v direktno pogajanje z Nemčijo, a pred par dnevi je Poincaré imel v zbornicu govor, kjer pravi, da ne bo popuščal, kar je v Nemčiji uničilo še ono malo upanja, ki ga je stavljal meščanstvo in delavsko skupino v ta pogajanja. Tudi Hilferding s svojo finančno »diktaturo« je žel polen poraz. Pred dvema tednoma je notiral en dollar 6 milijonov mark, pretekel teden je pa dosegel 125 (stopetindvjet) milijonov in v zadnjih dneh je maraka padla najbrže se niže. Kapitalistične imajo pri tem univerzitetne trake ogromne profite, dočim so delavci, ki dobivajo tedensko plačo vrženi v največjo bedo spriča draginje, ki raste do ure do ure. Delavsko mase so razburjene do konca. Nov naval strijkov in krvavih demonstracij se cuti bolj in bolj. Komunistična stranka stopa na plan z novimi parolami, pozivajo na odstop Stresemanna in na delavsko-kmetsko vladu obrtnih svetov. Polozaj je prav tak, da se hujši, kot pred Cunovim padcem. Tudi v socialistični demokraciji postaja gibanje opozicije, ki stremi za zvezo s komunisti, vedno jače. Celo v parlamentu je z trejtina social-demokratičnih poslanec proti oficiellni stran-

Glasilo Komunistične stranke Italije

Pojavlja kapitalistične ofenzive nam kažejo, da ni nobena dežela izvzeta pred navalom belega terorja.

Naša naloga je, da se učimo iz izkušenj ki nam jih dajajo ti pojavi, da se usposobimo za boje ki nas čakajo.

Komunistična internacionala in fašizem

Fašizem ni več danes italijanski, ampak mednaroden pojav. V Italiji je on na vladu v tvoji tako prvo fašistično državo, kakor se je ustanovila v Rusiji prva proletarska država. Pojavlja se v Nemčiji, na Čehoslovaškem, Ameriki, Avstriji, da celo v Franciji, Greci, kakor bomo kmalu videli, za reakcijo srednjih razredov proti povoju situaciji. Reakcija, ki se skuša posluževati velekapitala in se potem polasti vlaže, kjer se čuti v nevarnosti. Položaj malomeščanstva je mnogo različnejši od proletariata; vsled tega ima tudi politika tega razreda, četudi je tako karakteristična, tolko različne pojave. Danes hočemo podertati le najzačilnejše poteze fašizma. Zato hočemo pazljivo opazovati fašizem centralne in južne Evrope. V Združenih državah in Angliji je še v povojih in tvoji te pripravo velekapitala za predvidevanje borbe za vlast, ki jo bo hodo prevezti maomeščanstvo.

Kateri je skupni znak italijanskega, nemškega, češkega in avstrijskega fašizma? Primerjamo rezim Horthyja z onim Mussolinija. Tu, kakor tam strahovita reakcija, nedobljnivo preganja proletarijata. More se reči celo, da je beli teror desetkrat večji na Ogrskem, kjer pravzaprav ni fašistične vlade, kajti niso vsa kontrarevolucionarne gibanje fašistovska. A kakšna razlika je torej med madžarskim belim rezimom in fašizmom? Fašistično gibanje je gibanje širokih mas male buržoazije, medtem ko predstavlja reakcionarne vlade, kot n. pr. Horthyjeva, fevdalne in kapitalistične elemente. Priznajmo, one ne delajo le za restavracijo veleagrarne lastnine, ampak tudi one banenih in industrijskih kraljev.

Najpopolnejše bo izveden socializem kadar bo vse svet ena sama »gospodarska enota«. Tedaj se bodo najbolje izravnovale potrebe posameznih dežel in tedaj se bo lahko najsistematičnejše uveljavila proizvodnja in razdeljevanje proizvodov. No, mi ne moremo skočiti direktno v ta dovršeni komunizem, temveč moremo preživeti daljšo ali krajevno fazo polkapitalizma ali takozv. državnega kapitalizma. Za to si morajo proletarske skupine ustvariti svoje države, a iz gori navedenih razlogov morajo pri tem gledati na to, da bodo te države čim polnojedne »gospodarske enote«, in radi obrambe te svoje proletarske države proti preostalemu kapitalizmu tudi čim večje »gospodarske enote«.

Mi smo že zgoraj videli, da se gospodarske enote skoraj nikoli — ali bolj rečeno sploh nikoli — ne ujemajo z narodnostnimi mejami. Iz tega pa sledi da je sploh nesmiselno, zahtevati nacionalne države, ako ne gre več za profit in ako naj ne bi bila »nacionalna država« samo varljiva fraza. Proletariat mora torej najprej zahtevati »gospodarske enote«, gospodarski sistem dežel, kakor se one geografično in gospodarsko ujemajo v celine in dopolnjujejo med seboj ter poskušati še na teh celine, na teh gospodarskih enotah, ustvariti narodnostno vprašanje.

To bo proletariat lahko napravil iz dveh razlogov: 1.) radi tega ker ne išče nikakoga profitu in radi tega gubi narodnostno vprašanje v njegovih državah, a 2.) ustvarjanje čim sirsih tržišč. Konkurenca se lahko prepreči z državnimi mejami in carinami ter z okupacijo in monopolizacijo surovin: premočna, nafta, gozdov, bombaza, volne it. d. A nova tržišča se pridevajo s pomočjo močne armade, ki je potrebna tudi že za to, da se zavarujejo domače državne meje. Kapitalizem mora vsled svoje nevestiščne žeje po čim večjem profitu iskati nove izvore surovin in nova tržišča in torej v svojem razvoju prehajati in akciji na tem mestu ne moremu razpravljati. A da ni Jugoslavija gospodarska enota po svojem gospodarskem in kulturnem razvoju, nam pokazuje najbolj danasjava konkurenco v njihovo asimilacijo oziroma denacionalizacijo. Tako se porajata redna in to zoper posebno pri onih socialnih slojih, ki stopajo sami neposredno v konkurenco s privilegiranimi gospodarskimi sloji, torej pri: trgovci, zapovzdajeni drugojezičnih učiteljih, advokati, obrtniki - skrata, ki potem prenosa na kmetje, kateri vse živijo na kmetijah. Proletariat mora torej najprej zahtevati »gospodarske enote«, gospodarski sistem dežel, kakor se one geografično in gospodarsko ujemajo v celine in dopolnjujejo med seboj ter poskušati še na teh celine, na teh gospodarskih enotah, ustvariti narodnostno vprašanje.

Ako hočemo torej primeniti to teorijo na narodnostne in gospodarske razmere v Jugoslaviji, se moramo najprej vprašati, da li je Jugoslavija na današnjem svojem teritoriju in pri današnjem gospodarskem in kulturnem razvoju sekonomška enota? Da ona to ni z geografskega stališča, zadostuje en sam pogled na zemljovid. (Pozneje province Jugoslavije gravitirajo po svoji prirodi v 3 različne pravice, o čemer mi na tem mestu ne moremu razpravljati).

A da ni Jugoslavija gospodarska enota po svojem gospodarskem in kulturnem razvoju, nam pokazuje najbolj danasjava konkurenco v njihovo asimilacijo. Tako se porajata redna in to zoper posebno pri onih socialnih slojih, ki stopajo sami neposredno v konkurenco s privilegiranimi gospodarskimi sloji, torej pri: trgovci, zapovzdajeni drugojezičnih učiteljih, advokati, obrtniki - skrata, ki potem prenosa na kmetje, kateri vse živijo na kmetijah. Proletariat mora torej najprej zahtevati »gospodarske enote«, gospodarski sistem dežel, kakor se one geografično in gospodarsko ujemajo v celine in dopolnjujejo med seboj ter poskušati še na teh celine, na teh gospodarskih enotah, ustvariti narodnostno vprašanje.

Ta fašistovska ideologija služi vodilnim kapitalističnim elementom, da končajo z brezročno demokracijo, ki jim sicer ni branila gospodarov nad gospodarskim življenjem, pač pa je na istočasno opremila z železnim državnim mehanizmom, ki bi energično, brez sunčev operiral.

Ta fašistovska ideologija služi vodilnim kapitalističnim elementom, da končajo z brezročno demokracijo, ki jim sicer ni branila gospodarov nad gospodarskim življenjem, pač pa je na istočasno opremila z železnim državnim mehanizmom, ki bi energično, brez sunčev operiral.

kini politiki sporazuma z buržoazijo, delavske mase so pa v ogromni večini presle v komunistom. Bolj in bolj se bližajo dnevi ki bodo odločilni za proletarsko gibanje Nemčije, Evrope in celotnega sveta. Delavstvo naj bo na strazi.

— : Beli teror na Bolgarskem.

Usodne napake, ki jih je napravila naša bratska stranka v Bolgariji o pričeli buržoazno-vojaškega prevrata s svojo nevtralno takto, imajo vedno večje in težje posledice. Nova vlada zavzema bolj in bolj fašistični značaj in v zadnjem času se je vrgla posebno na Kom. stranko, ki je začela pologama uvidevati svoje napake in se vratila na pravo pot. Res, naša stranka je imela že precej novih uspehov. Nove mase razčaranih kmetov so hitele pod njenim zastavo, postajati je začela bolj in bolj nevarna današnjem režimu. Ta se je v zadnjih dneh z vso ljutostjo vrgla na Kom. stranko, da jo uniči. Vlada je zasedla delavske domove, razpuštila delavske organizacije in sindikate, prevedala komunistično časopisje, pozaprla srednješolski ruderji. Stopili so v stavko 20. julija, ker trboveljska družba ni hotela priznati na dotedan dnevno mezzo 23.50 din. se 12.50 din. povisila, kljub temu, da zaslužijo njeni klerikalni, liberalni, francoski, nemški itd.

licija v kavarnah okoli pristanišča je zaprla okoli 100 sodrugo, češ da so bili voditelji demonstracije. Tako je dostojna in mirna manifestacija beograjskega proletarijata po zaslugu vojne policije dobila krvavo lice in po krivi beograjske policije je tekla kri.

Strajk 9460 rudarjev

s 30.500 rodbinskih članov traja že dva meseca. To je doslej največji strajk kar po pojavu slovenski ruderji. Stopili so v stavko 20. julija, ker trboveljska družba ni hotela priznati na dotedan dnevno mezzo 23.50 din. se 12.50 din. povisila, kljub temu, da zaslužijo njeni klerikalni, liberalni, francoski, nemški itd.

ustvariti socialistični družabni red v proizvodnji in razdeljevanju proizvodov. Od popolnosti socialističnega g

in agrarni elementi, razstoljeni v revolucioni 1. 1918 razumejo vse to prav dobro in hočoje izrabiti razpad male burzauzije in njena nacionalna častva v to, da si pripravijo zmago.

V teh premaganah drzavah je malo-mesancistno nacionalistično, ker je prezenzo z dolgo nacionalistično vzgojo in ker mu žalostna primera položaja, v katerem je živel pod Hohenzollernimi ali Habsburgovci z onim, v katerem živi danes, vzbuja zeljo po povrnitvi preteklih časov. On postavlja svoj ideal v to preteklost in postaja znova žrtev onih, ki so ga dovedli do današnje bede. Fašistično gibanje koristi edino le grabežljivim kapitalistom, ki zbirajo — preizvajajo se od rusevin — ziliarde z najnizkotukšjo špekulacijo in racunajo s tem, da bodo postavili svoje črne bande proti delavskim masam, dvignivšim se proti gladu.

Ta splošna karakteristika fašizma mora določiti naše zadržanje v njegovem oziru. Brez dvoma je, da mora biti Komunistična stranka povsod organizatorica delavske obrambe proti fašizmu.

Brez dvoma je, da mora biti povsod pripravljena postaviti se mu nasproti z energijo in jasnostjo: kajti v vsaki deželi si skuša fašizem na vladu zopet vzpostaviti kapitalistično burzauzijo potom krvave diktature. A je kljub temu evidentno, da ni mogoče boriti se proti fašizmu samo s silo. Ta siroki pokret srednjih razredov more biti premagan le s političnim orodjem, z železno revolucionarno akcijo, ki bo vrnila proletariatu iniciativi v obnovitvi sveta, ho vrnila zaupanje mas, ho pokazala tem masam novega rešitelja, kij bo mogel se dovesti do rešitve. Iz tega sledi: ako hočemo premagati fašizem, moramo prodreti med malomesanske mase, dokazati jim, kako so postali instrumenti plutokracije, veleposestva in militarične reakcije. Fašizem je v gotovem oziru socializem srednjih slojev in le takrat ko se bo masam dokazalo da jim ne more donesti drugega kot še vecje poslabšanje položaja, da jih more predati le onim, ki vive od njihovega potraza, se bodo srednji sloji združili silnim tokom proletariata.

S to politiko se Kominterni popolnoma razlikuje od soc. demokracije. Ta je s tem, da se ni hotela boriti z visokimi finančnimi in industrijskimi baroni prepustila njim maloburzauzne mase. Potem ko je prepustila vladu vojakim klicam, da zadusi revolucionjo, kriči danes o fašistovski nevarnosti, vedno je pripravljena, da bo jutri lizala pete kakencu fašistovskemu diktatorju, ali v najboljšem slučaju, da se bo zadovoljila voditi pod njegovimi nogami številno opozicijo. Tesno zvezana z napredovanjem poloma gnile opozicije, propovedujoč boj proti dragini, soc. demokracija ne more pobijati fašizma: ona kopje prepad med maloburzauzijo in proletariatom. Ko se mi komunisti trudimo ločiti od fašizma, kar je posledica komisije, ki jo je zavzela tam naša bratska stranka. — Op. prevajalca. To krivo ocenitev le dokazuje njihovo totalno šibkost, njihovo bojanje pred novimi boji.

Mi vemo, da bo delavski razred odvrnil kapitalistično ofenzivo, katero najvišjo fazo pomenja ravno fašizem. Mi vemo, da bo delavski razred presež ob svojem času zopet v ofenzivo in združil pod svojimi rdečimi zastavami za vsemi delavi, vse one ljudske mase, ki so bile zrtev razpadanja kapitalizma po vojni.

KARL RADEK.

Opozorjam se enkrat tiste naravnike, katerim je potečla naravnina in kateri nam niso se poslali tozadevnega zneska za nje obnovitev, da jim bomo s prihodnjo številko ustavili posiljanje lista, aka ne prejmemmo svote.

UPRAVNISTVO.

Velikanska zalogu radja v Rusiji

Petrograd. Radijski institut naznanja, da je ekspedicija, ki je bila poslana v Ferghano, razkrila zalogu radja, ki je baje največja na svetu.

D. ANIN:

Štirje govori

II.

Govor slovenskim učiteljem

In zakaj?

Priprosta stvar: ker ostajate tudi ob novem dnevu fevdalni mežnarji in kapitalistični hlapci in ker ste vedno njuhate zupnikom pod parament ter se stultite s cilindrom na glavi med advokate.

Pred enim desetletjem smo vas videili skoro vse med advokati. Govorili ste s pesniškim zanosom navdušene govorance o svobodni soli, ker ste bili lačni s svojimi mnogobrojčimi družinami vred, da bi bil zapisnik na vas, kakor na piščalko. Govorili ste navdušene govorance o svobodni soli, ker ste mislili, da vam bodo dati advokatje jesti.

Zapahal pa je hladni jesenski veter. Slovenski advokatje so izgubili nekega vetera politično partijo napram zupnikom in drugo jutro, ob prvi zori, ste se

Nekoliko pojasnil glede utravdilevki prireditev

Vsem podružnicam «Ljudskega odrsa» in drugim društvom je danes prav dobro, znano, koliko križevih poti in koliko potnih srag je treba napraviti, predno se zljubi enemu ali drugemu gosp. uradniku izdati dovoljenje za napršeno javno prireditve. Ne samo to, da mora biti vse besedilo prireditve prevedeno v italijansko, da mora biti prva točka v programu v italijanskem jeziku, da morajo biti vabila, plakati i. t. d. dvoježični, da morajo biti isti cenzurirani ter nebroj takih prijetnosti in ugodnosti za pridobitev dovoljenja, še vse to so malenkosti proti oni odredbi, ki pravi radi pregledovanja odrov in veseličnih prostorov. Naše oblasti si to odredbo, ki ni pravzaprav le letos, popolnoma po svoje tolmačijo.

Seveda, «kravo se molze dokler ne brcne». Marsikaterga je beseda ekonomskega ogleda» prestrashila, marsikateri se je popraskal za ušesom z ne prav milo besedico na jeziku, ko je zvedel, da dotični komisijonalni ogled stane samo bordi 150 L, prosto vožnjo ter še katere druge malenkosti... in če ta komisija veseličnih prostorov ne odobri, je treba popravila in ponovni komisijonalni ogled, ki ne bo stal kot samo revnih 150 L. Saj je nekak komisijonalni pregled bil tudi pod prejšnjo Avstrijo, ali samo za dvoranje oziroma poslopja, ki so bila uporabna edino le za ples in za dramatične predstave, ne pa za odre, in veselične prostore, ki so se pripravili na prostem za enkratno prireditve! Ker se vsakemu čudno dižo ti komisijonalni ogledi, poglejmo nekoliko bolje poznavni. Nadalje pravijo členi od

pravnikov naj vendar pogledajo zakonik o javni varnosti, ki jim notančno pove glede «pregledovanja odrov». Zamolčala pa je, na naj ob enem pogledajo tudi č. 40 pravilnika istega zakonika, ki jim pove kar je že zgoraj omenjeno. Zato se lahko prav mirno vršijo razne šikanacije od vsake strani, kjer v teh slučajih nihče ne vstane in počake črno na belem do kje segajo meje samovoljnosti. Če si naši pravnički tegu ne upajo ali ne vedo — kako naj si potem mi pomagamo? V istem zakoniku se najde tudi člen 37 ki pravi: «nessuno può dare il permesso per gli spettacoli pubblici, per la apertura delle industrie etc.... che l'Autorità locale di pubblica sicurezza — kar bi pomenilo po slovensko: nobeden ne more dati dovoljenja za javne prireditve, otvrite obri i. t. d. kakor edino lokálna varstvena oblast». — Kdo predstavlja to lokalno varstveno oblast? — Župan! — Se li danes vrši to? — Ne! Zakaj...? Je-li potrebno, da morajo društva sramotno podplačevati vsakega, prosjačiti vse Poncije in Pilate, krimiti in napivati razne parazite? Danes, ko velja eden in isti zakon kakor za stare dežele tako tudi za nove, bi morali naši zastopniki istega pač nekoliko bolje poznati. Nadalje pravijo členi od

38-41, da dovoljenje, katero izda lokalna varstvena oblast ima pravico preklicati edino le prefekt v teku 48 ur z navedbo kakega važnega vzroka. Lokálna varstvena oblast pa ima pravico prekiniti javno prireditve tudi za časa njene vršitve. Tedaj tu nimajo nobene besede ne orožniki, ne redarji, sploh nihče drug kakor edino le ūpan in prefekt!

Predsednikom in tajnikom Lj. o.

se tedaj ni treba obračati nikamor,

kakor samo na domača županstvo,

Prošnja naj bo spisana na kolek-

vanji poli papirja (carta bollata) za

1 liro, priloge prevedene v italijansčino

ker te mora ūpan po izdanem do-

voljenju za javno prireditve poslati

prefektu z obvestilom, da se je izdal

dovoljenje za javno prireditve

«Delo», napišemo par vrstic.

Letos je pri nas obilo sadja, in ker

so državne meje zaprte, se ga more le

se težavo prodati. Nekega dne nesejo

dve 14 letni dečki in 12 letni deček

prodajati sadje. Ko so ti otroci prodajali

sadje vojakom, v bližini vojašnice se

približata po cesti proti Vipavi dva

dušna pastirja, eden iz Slapa, drugi

nepoznan. Ko zagledata otroke prodajati

sadje, reče slapski župnik sven-

ju tovarišu in obrnjen proti otrokom:

«Glej jih cigane!» — To je njih

dobrodelenost, usmiljenost in uljed-

nost, o kateri oni neprestano krijojo

v cerkvah. Oni imajo tako uljednost in

dobrosrnost, kakoršno so jo imeli

prejšnji, po amilost božji izvoljeni,

to se pravi po ljudski unomnost to-

lerirani «Habsburgovci», kateri so ži-

veli v največjih zabavah in razkošno-

sti, akoravno so hodili vsak dan k

maši, spovedi in obhajilu. Nekoč je

našla grofica Chotek na svojem gradu

Komopšte na Českem, ki je stal 10 mil-

ljonov krov, staro ženico, ki je nabila

državo drahce. Nagnala jo je s tatico in

ploho psov. Radi malo drahce, ka-

terega je bila starca primorana

nabirati vsled revščine, je bila velika

tatka. Tisti pa, kateri so kralji milijo-

ne so bili «Njih Veličanstvo» in cer-

kev je bil njih največji steber, na

katerem so Habsburgovci sloneli 600

let. Ti so uganjali največja zločin-

stva.

Habsburgovci ni več, ampak zli

habzburgovski duh živi še povsod.

Otroci, ki gredò prodajati sadje, da

bi dobili kakšno dva seti

potrebščin, so cigani. Župnik,

ki vedno bereti s pomočjo njegovih

franc in je podoben nikdar sitemu vol-

ku, ta je »gospod«. Ti debeli gospodje

nišči tak kot je učil Kristus: »Ljubi

svojega bližnjega kakor samega se-
be«. Oni ljubijo tiste, kateri so njih

slipo orodje; druge bi radi uničili v

zlici vode, česar pa danes ne morejo.

Do torej večji cigani?

Proč od vseh pijavk! Zdržimo se

v emotno proletarsko fronto, katero

cilj je osvoboditev delavskoga naroda

izpod suženjskega jarma.

Več slapskih trpinov.

—oo:

Opatjeselo.

Likvidacija Stavbinske

zadruge.

Stavbinskega Zadruga Jul. Ben. je

vstavila delo 14.VII. Tačko na to je

sledil dekret o likvidaciji. Posledno

ima izvršiti posebna komisija, ki je

začela delovati koj po omjenjenem de-

kretru — a do sedaj nič naredila, ra-

zun tega, da je odpustila dvajseto-

rico uradnikov, od katerih je bilo

nekaj zopet sprejetih, neglede na to,

da delo ne napreduje. Medtem dobi-

vo še vedno plačo vsi zidarski

majstori in skladisčni objekti. Niti to-

liko ni bilo storjeno, da bi se pre-

gledal inventar, kar bi bilo pač na

mestu. Kdo bo plačal stroške ki se

kopijo mesečno na desetke tisočev

li? Bodo jih plačali demarni zavodi,

ali vlada, ali vojni oškodovance? Naj

jih plača kdaj hoče; ampak gotovo</